

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

I. Opis przedmiotu zamówienia

1. Przedmiot zamówienia obejmuje wykonanie monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt wynikającego z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz planów ochrony rezerwatów przyrody w województwie dolnośląskim. Zamówienie realizowane jest w ramach projektu „Monitoring obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody na Dolnym Śląsku” finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. Zamówienie obejmuje w szczególności:
 - 1) sporządzenie harmonogramu prac terenowych;
 - 2) wykonanie badań terenowych na stanowiskach monitoringowych w obszarach Natura 2000 w celu dokonania oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 (liczba punktów /stanowisk / monitoringowych dla poszczególnych siedlisk i gatunków zostały określone w tabelach 1-5);

Monitoring należy wykonać w oparciu o metodykę Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, zwanego dalej PMŚ GIOŚ oraz w oparciu o zapisy planów zadań ochronnych ustanowionych zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W przypadku gdy ekspert uzna, że sposoby pomiaru / określenia wartości wskaźników dotyczących określonych przedmiotów ochrony wskazane w ww. metodyce PMŚ GIOŚ są niewystarczające dla poprawnego określenia oceny stanu ochrony należy zaproponować dodatkowo ekspercki sposób przeprowadzenia badań, który należy przedłożyć Zamawiającemu do akceptacji na etapie planowania prac terenowych – uzgodnienia harmonogramu prac (listę aktów prawnych zawiera tabela w rozdziale X).
 - 3) wykonanie badań terenowych na stanowiskach monitoringowych w rezerwach przyrody w celu:
 - a) dokonania oceny stanu najcenniejszych i najbardziej zagrożonych siedlisk i populacji gatunków roślin i zwierząt (liczba punktów /stanowisk / monitoringowych dla poszczególnych siedlisk i gatunków zostały określone w tabelach 1-5).

Monitoring należy wykonać zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ oraz w oparciu o zapisy planów zadań ochronnych i planów ochrony ustanowionych zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W przypadku gdy brak jest metodyki PMŚ GIOŚ lub ekspert uzna, że sposoby pomiaru / określenia wartości wskaźników dotyczących określonych siedlisk i populacji gatunków roślin i zwierząt wskazane w ww. metodyce są niewystarczające dla poprawnego określenia oceny stanu ochrony należy zaproponować dodatkowo ekspercki sposób przeprowadzenia badań, który należy przedłożyć Zamawiającemu do akceptacji na etapie planowania prac terenowych – uzgodnienia harmonogramu prac (listę aktów prawnych zawiera tabela w rozdziale X).
 - b) sprawdzenia czy w granicach rezerwatu przyrody „Stawy Milickie” znajdują się schronienia następujących drapieżników: dzik euroazjatycki *Sus scrofa*, jenot *Nyctereutes procyonoides*, lis *Vulpes vulpes*, norka amerykańska *Neovison vison* szop pracz *Procyon lotor*.

Monitoring należy wykonać w oparciu o plan ochrony rezerwatu, ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W przypadku gdy brak jest metodyki monitoringu należy zaproponować ekspercki sposób przeprowadzenia badań, który należy przedłożyć Zamawiającemu do akceptacji na etapie planowania prac terenowych – uzgodnienia harmonogramu prac (listę aktów prawnych zawiera tabela w rozdziale X).
 - 4) opracowanie wyników w formie dokumentacji, która zawiera:

- a) raport z prac terenowych z uwzględnieniem:
 - opisu metodyki prowadzonych badań,
 - składu zespołu wykonującego monitoring,
 - kart obserwacji zgodnych z metodyką monitoringu,
 - oceny stanu ochrony siedliska/gatunku w obszarze Natura 2000 - rzeczywistego i referencyjnego,
 - oceny stanu najcenniejszych siedlisk/gatunków w rezerwacie przyrody - rzeczywistego i referencyjnego,
 - w sytuacji gdy weryfikacja terenowa monitorowanego stanowiska ujawni jego inną lokalizację niż ta wskazana w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – wskazanie i opisanie właściwych lokalizacji stanowisk siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk,
 - w sytuacji gdy weryfikacja terenowa monitorowanego stanowiska ujawni jego inną lokalizację niż ta wskazana w planie ochrony dla obszaru rezerwatu przyrody- wskazanie i opisanie lokalizacji stanowisk siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk,
 - podsumowanie wyników prac terenowych.
 - b) dokumentację fotograficzną każdego ze stanowisk monitoringowych.
 - c) dane przestrzenne w postaci cyfrowych warstw informacyjnych (GIS).
 - d) szablon dokumentacji, zwany dalej „Szablonem” (który stanowi Załącznik A do Opisu Przedmiotu Zamówienia), w zakresie monitoringu prowadzonego w obszarach Natura 2000.
3. Przedmiot zamówienia realizowany będzie w:
- 1) 3 rezerwach przyrody i objmie cele ochrony tych obszarów wraz z siedliskami przyrodniczymi oraz gatunkami roślin i zwierząt,
 - 2) 21 obszarach Natura 2000 i objmie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt stanowiące przedmioty ochrony tych obszarów,
- zgodnie z następującym zakresem:

obszary Natura 2000

1) Monitoring w obszarze Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

2) Monitoring w obszarze Natura 2000 Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

3) Monitoring w obszarze Natura 2000 Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6190 Murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*)

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

4) Monitoring w obszarze Natura 2000 Wzgórza Kielczyńskie PLH020021

monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin:

4066 Zanokcica serpentynowa *Asplenium adulterinum*

6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*)

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

5) Monitoring w obszarze Natura 2000 Góry Bardzkie PLH020062

monitoring siedlisk przyrodniczych:

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

6) Monitoring w obszarze Natura 2000 Las Pilczycki PLH020069

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*)

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

7) Monitoring w obszarze Natura 2000 Bierutów PLH020065

monitoring siedlisk przyrodniczych:

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

8) Monitoring w obszarze Natura 2000 Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051

monitoring siedlisk przyrodniczych:

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

9) Monitoring w obszarze Natura 2000 Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

10) Monitoring w obszarze Natura 2000 Biała Łądecka PLH020035

monitoring siedlisk przyrodniczych:

3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

* 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

11) Monitoring w obszarze Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039

monitoring siedlisk przyrodniczych:

6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*)

12) Monitoring w obszarze Natura 2000 Dobromierz PLH020034

monitoring siedlisk przyrodniczych:

3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*)

3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri p.p.* i *Bidention p.p.*

6190 Murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*)

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

* 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

monitoring gatunków owadów:

6179 Modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*

13) Monitoring w obszarze Natura 2000 Góry Orlickie PLH020060

monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin:

* 4094 Goryczuszka czeska *Gentianella bohemica*

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

9110 kwaśne buczyny (*Luzulo – Fagenion*)

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

* 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach

(*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

14) Monitoring w obszarze Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038

monitoring siedlisk przyrodniczych:

* 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion – płaty bogate florystycznie*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

monitoring gatunków owadów:

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

6177 Modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) telejus*

6179 Modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous*

15) Monitoring w obszarze Natura 2000 Pasma Krowiarki PLH020019

monitoring gatunków roślin:

1902 obuwik pospolity *Cypripedium calceos*

monitoring gatunków ślimaków:

1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*

monitoring gatunków ssaków (nietoperzy):

1303 Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

16) Monitoring w obszarze Natura 2000 Grądy w Dolinie Odry PLH020017

monitoring siedlisk przyrodniczych:

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

monitoring gatunków płazów:

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)*

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

monitoring gatunków owadów:

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

6169 Przeplatka matura *Hypodryas matura*

17) Monitoring w obszarze Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLH020018

monitoring siedlisk przyrodniczych:

91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
monitoring gatunków owadów:
6169 Przeplatka matura *Hypodryas matura*

18) Monitoring w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Kwisy PLH020050

monitoring siedlisk przyrodniczych:
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*
9110 kwaśne buczyny (*Luzulo – Fagenion*)
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

19) Monitoring w obszarze Natura 2000 Zagórzyckie Łąki PLH020053

monitoring siedlisk przyrodniczych:
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

20) Monitoring w obszarze Natura 2000 Rudawy Janowickie PLH020011

monitoring gatunków ssaków (innych niż nietoperze):
1355 Wydra *Lutra lutra*

21) Monitoring w obszarze Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054

monitoring gatunków ssaków (nietoperzy):
1324 Nocek duży *Myotis myotis*

rezerwaty przyrody

1) Monitoring w rezerwacie przyrody Stawy Milickie

monitoring siedlisk przyrodniczych:
* 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)
9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo – Fagenion*)
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto Nanojuncetea*
monitoring gatunków roślin:
Centuria pospolita *Centaureum erythraea*
Długosz królewski *Osmunda regalis*
Grzybień pólnocny *Nymphaea candida*
Grzybieńczyk wodny *Nymphoides peltata*
Kosaciec syberyjski *Iris sibirica*
Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*
Kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*
Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*
1725 Lindernia mułowa *Lindernia procumbens*
Nadwodnik sześciopręcikowy *Elatine hexandra*
Nadwodnik trójpręcikowy *Elatine triandra*
Nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*

Paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*
Pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*
Salwinia pływająca *Salvinia natans*
Wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*
Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*
Włosienicznik wodny *Batrachium aquatile*

monitoring gatunków ssaków (w celu sprawdzenia czy w granicach rezerwatu znajdują się schronienia następujących drapieżników):

Dzik euroazjatycki *Sus scrofa*
Jenot *Nyctereutes procyonoides*
Lis *Vulpes vulpes*
Norka amerykańska *Neovison vison*
Szop pracz *Procyon lotor*

monitoring gatunków owadów:

1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*
1083 Jelonek rogacz *Lucanus cervus*
* 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*)
1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*
6182 Straszka północna *Sympecma braueri*
Kraśnik pięcioplamek *Zygaena trifolii*
Rojnik morfeusz *Heteropterus morpheus*

monitoring gatunków płazów:

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*)
1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

monitoring gatunków ryb:

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*
1146 Koza złotawa *Sabanejewia aurata*
1149 Koza *Cobitis taenia*
5339 Różanka *Rhodeus amarus*

2) Monitoring w rezerwacie przyrody Uroczysko Wrzosey

monitoring siedlisk przyrodniczych:

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
6410 Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

monitoring gatunków roślin:

Podejrzon marunowy *Botrychium matricariifolium*
Długosz królewski *Osmunda regalis*
Kosaciec syberyjski *Iris sibirica*
Nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*
Wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*
Czermień błotna *Calla palustris*
Kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*

monitoring gatunków ssaków (nietoperzy):

1308 Mopek *Barbastella barbastellus*
1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*
1324 Nocek duży *Myotis myotis*

monitoring gatunków płazów:

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*)
1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

monitoring gatunków ryb:

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*

5339 Różanka *Rhodeus amarus*

monitoring gatunków ssaków (innych niż nietoperze):

1337 Bóbr europejski *Castor fiber*

1355 Wydra *Lutra lutra*

monitoring gatunków owadów:

6169 Przeplatka maturna *Hypodryas maturna*

3) Monitoring w rezerwacie przyrody Torfowiska Doliny Izery

monitoring siedlisk przyrodniczych i

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)

7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*),

9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część - zbiorowiska górskie)

91D0 Bory i lasy bagienne

monitoring gatunków roślin:

80 Brzoza karłowata *Betula nana*

160 Torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum*

164 Torfowiec Lindberga *Sphagnum lindbergii*

291 Arnika górską *Arnica montana*

1053 Rosiczka długolistna *Drosera anglica*

1852 Widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*

2694 Bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*

monitoring gatunków ssaków (innych niż nietoperze):

1355 Wydra *Lutra lutra*

Przedmiot zamówienia podzielony jest na 16 zadań częściowych:

Tab. nr 1.

Zadanie	Typ ekspertyzy	Obszar Natura 2000	Liczba stanowisk monitoringowych	Termin odbioru zamówienia
N1	Fitosocjologiczna	Bierutów PLH020065	5	30 września 2020 r.
		Dębniańskie Mokradła PLH020002	6	
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	20	
		Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051	3	
		Las Pilczycki PLH020069	6	
		Łęgi Odrzańskie PLH0200018	28	
		Zagórzyckie Łąki PLH020053	3	
N2	Fitosocjologiczna	Dobromierz PLH020034	22	30 września 2020 r.
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	18	
		Góry Kamienne PLH020038	30	
		Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020	12	
		Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055	16	
		Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021	9	
N3	Fitosocjologiczna	Biała Łądecka PLH020035	7	30 września 2020 r.
		Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033	6	
		Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039	11	
		Góry Bardzkie PLH020062	2	
		Góry Orlickie PLH020060	18	
N4	Botaniczna	Góry Orlickie PLH020060	1	14 października 2020 r.
		Pasma Krowiarki PLH020019	6	

Zadanie	Typ ekspertyzy	Obszar Natura 2000	Liczba stanowisk monitoringowych	Termin odbioru zamówienia
N5	Entomologiczna	Dobromierz PLH020034	1	14 października 2020 r.
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	18	
		Góry Kamienne PLH020038	5	
		Łęgi Odrzańskie PLH020018	8	
N6	Malakologiczna	Pasmo Krowiarki PLH020019	1	30 września 2020 r.
N7	Herpetologiczna	Grądy w Dolinie Odry PLH020017	36	16 września 2020 r.
N8	Chiropterologiczna	Ostoja nad Bobrem PLH020054	1	14 października 2020 r.
		Pasmo Krowiarki PLH020019	1	
N9	Teriologiczna	Dobromierz PLH020034	2	14 października 2020 r.
		Rudawy Janowickie PLH020011	8	

Tab. nr 2.

Zadanie	Typ ekspertyzy	Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych	Termin odbioru zamówienia
R10	Fitosocjologiczna	Stawy Milickie	56	30 września 2020 r.
		Torfowiska Doliny Izery	42	
		Uroczysko Wrzosa	22	
R11	Botaniczna	Stawy Milickie	38	14 października 2020 r.
		Torfowiska Doliny Izery	8	
		Uroczysko Wrzosa	34	
R12	Entomologiczna	Stawy Milickie	63	14 października 2020 r.
		Uroczysko Wrzosa	9	
R13	Herpetologiczna	Stawy Milickie	40	16 września 2020 r.
		Uroczysko Wrzosa	8	
R14	Chiropterologiczna	Uroczysko Wrzosa	8	14 października 2020 r.
R15	Teriologiczna	Stawy Milickie	28	14 października 2020 r.
		Torfowiska Doliny Izery	8	
		Uroczysko Wrzosa	6	
R16	Ichtiologiczna	Stawy Milickie	10	14 października 2020 r.
		Uroczysko Wrzosa	1	

II. Zakres prac terenowych

1. W zakres prac terenowych wchodzi:

- 1) Wyznaczenie na każdym stanowisku monitoringowym transektu oraz obserwacja siedliska i / lub gatunku i zachodzących zjawisk na transekcie;
 - 1) Obserwacje należy prowadzić na:
 - stanowiskach wskazanych w obszarze wdrażania w obowiązującym zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000;
 - stanowiskach wskazanych w obszarze wdrażania w obowiązującym zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu ochrony dla danego rezerwatu przyrody;
 - stanowiskach, których listę prześle upoważniony przedstawiciel Zamawiającego niezwłocznie po podpisaniu umowy; dokładne lokalizacje stanowią część wyników prac, które Wykonawca otrzyma od upoważnionego przedstawiciela Zamawiającego niezwłocznie po podpisaniu umowy;
 - stanowiskach uzupełniających, tj. takich których lokalizację wskaże ekspert na podstawie planu zadań ochronnych oraz wiedzy na temat obszaru Natura 2000, przy czym wśród

wybranych płatów należy uwzględnić odpowiednią reprezentację płatów, które w ramach prac nad PZO uzyskały różne oceny stanu ochrony (FV, U1, U2) w celu zaobserwowania ewentualnych zmian zachodzących w ich obrębie;

- stanowiskach uzupełniających, tj. takich których lokalizację wskaże ekspert na podstawie planu ochrony oraz wiedzy na temat obszaru rezerwatu przyrody.

- 2) Dokumentowanie prac w terenie za pomocą urządzeń GPS, znacząc trasy przejść śladem aktywnym, a wyniki pomiarów za pomocą punktów nawigacyjnych (waypointów). Na wezwanie Zamawiającego Wykonawca przekaże mu pełną dokumentację pracy ekspertów (lub wskazanego eksperta), stanowiącą potwierdzenie wykonania prac w terenie. Dokumentację należy przekazać w formie plików *.gpx lub innych zamiennych, których odczyt jest możliwy za pomocą programu QGis lub MapSource wraz z informacją kogo i czego dane dotyczą
- 3) Wykonanie dokumentacji fotograficznej każdego ze stanowisk, obrazującej stan monitorowanego siedliska / gatunku (minimum 5 zdjęć).

2. Wykonawca przeprowadzi badania terenowe w celu:

- 1) dokonania oceny stanu ochrony siedliska / gatunku w obszarze Natura 2000 - rzeczywistego i referencyjnego - oraz przygotowania Szablону zawierającego oceny, opis przedmiotowych obszarów monitoringowych, składający się z krótkiej charakterystyki przyrodniczej oraz:
 - identyfikacji aktualnych i przewidywanych oddziaływań (zagrożeń potencjalnych i istniejących);
 - oceny realizacji działań ochronnych, jeżeli były prowadzone;
 - propozycji działań ochronnych.
- 2) dokonania oceny stanu najcenniejszych siedlisk / gatunków w rezerwacie przyrody - rzeczywistego i referencyjnego.

3. Dla siedliska 6190 Murawy pannońskie (*Stipo-Festucetalia pallentis*) badania należy przeprowadzić zgodnie ze wskazaniami zawartymi w sprawozdaniu z monitoringu siedliska 6190 dostępnym na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (<http://siedliska.gios.gov.pl>) w zakładce Wyniki monitoringu>2015-2018>Wyniki dla siedlisk przyrodniczych.

III. Zakres opracowania raportu z prac terenowych

1. Opisanie przyjętej metodyki (badania powinny być prowadzone zgodnie z metodyką PMŚ GIOŚ, lub / i metodyką ekspercką zaakceptowaną przez RDOŚ).
2. Wskazanie składu zespołu prowadzącego monitoring.
3. Opracowanie kart obserwacji zgodnych z metodyką monitoringu.
Karty obserwacji należy opracować na podstawie posiadanej wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, planu ochrony dla danego rezerwatu przyrody, zgromadzonych danych i informacji o konkretnych stanowiskach siedlisk i / lub gatunków w oparciu o badania terenowe przeprowadzone w zakresie i w granicach terenu wskazanych w zarządzeniach w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 i planów ochrony rezerwatów przyrody, wypełnionych zgodnie ze wzorami przedstawionymi w podręcznikach metodycznych opracowanych w ramach PMŚ GIOŚ.
4. Podsumowanie prac terenowych.

IV. Zakres wypełniania Szablónu dla poszczególnych obszarów Natura 2000

1. Informacja o przedmiotach ochrony objętych ekspertyzą.
Wykonawca przedstawi informacje na temat przedmiotów ochrony objętych ekspertyzą: krótką charakterystykę, informacje o ogólnym stanie zachowania w sieci Natura 2000 i w przedmiotowych obszarach Natura 2000, opis terenu, na jakim prowadzone były badania, i jego znaczenie dla danego siedliska / gatunku. Wykonawca przedstawi ww. informacje w Szablónie (pkt 1 Szablónu), który stanowi Załącznik A do Opisu Przedmiotu Zamówienia.

2. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony.

- 1) Wykonawca przeprowadzi ocenę stanu przedmiotów ochrony – rzeczywistego i referencyjnego na podstawie posiadanej wiedzy merytorycznej, dostępnych opracowań, w tym dokumentacji planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, zgromadzonych danych i informacji o konkretnych stanowiskach siedlisk i gatunków w oparciu o badania terenowe, które zweryfikują i uzupełnią posiadaną wiedzę.
- 2) Wykonawca dokona oceny stanu przedmiotów ochrony dla poszczególnych stanowisk, na których prowadzone były badania terenowe, a następnie określi ogólną ocenę stanu ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 z uwzględnieniem ocen stanu dla pozostałych stanowisk w obszarze Natura 2000.
- 3) Wykonawca przedstawi wszelkie dodatkowe informacje na temat przedmiotów ochrony objętych ekspertyzą oraz oceny ich stanu a także wskaże przyczynę nadania ocen dla poszczególnych stanowisk.

Wykonawca przedstawi ww. informacje w Szablonie (pkt 2 i 2a Szablonu) oraz w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.

3. Zidentyfikowanie, opisanie i ocena zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, istniejących i potencjalnych.

Wykonawca przeanalizuje zagrożenia dla siedlisk i gatunków wskazanych w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę, określi charakter zaproponowanych zagrożeń oraz ich wpływ na przedmioty ochrony, dokonując powiązania relacji przyczynowo - skutkowych ze wskaźnikami decydującymi o stanie ochrony gatunku. Zagrożenia należy ustalić poprzez podanie kodu zagrożenia i jego nazwy, zgodnie z Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań (Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja 12.04.2011), stanowiącą załącznik nr 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1 dostępnej pod adresem <http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki>. Wykonawca przedstawi ww. informacje w Szablonie (pkt 3 Szablonu) oraz w postaci cyfrowych warstw informacyjnych i wydruków map.

4. Ustalenie celów działań ochronnych.

Wykonawca przeanalizuje cele działań ochronnych wskazane w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę. Podczas ustalania celów działań ochronnych Wykonawca uwzględni:

- 1) konieczność utrzymania lub osiągnięcia właściwego (referencyjnego) stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- 2) możliwość osiągnięcia celów działań ochronnych określonych w odniesieniu do danego siedliska i / lub gatunku w planie zadań ochronnych przedmiotowego obszaru Natura 2000; jeżeli osiągnięcie celów działań ochronnych wskazanych w planie zadań ochronnych będzie zagrożone, należy wskazać przyczyny zaistniałej sytuacji oraz zidentyfikować nowe, niewymienione w planie zadań ochronnych zagrożenia dla siedliska i/lub gatunku, jeżeli takie zdefiniowano (punkt 3.);
- 3) istniejące i potencjalne uwarunkowania (w tym społeczne i gospodarcze) oraz ograniczenia (w tym: techniczne, finansowe, organizacyjne, wynikające z braku wiedzy);
- 4) możliwością monitorowania i weryfikacji osiągnięcia celów.

Wykonawca przedstawi ww. informacje w Szablonie (pkt 4 Szablonu).

5. Ustalenie działań ochronnych, wynikających z ustalonych celów działań ochronnych.

Wykonawca przeanalizuje działania ochronne dla danego przedmiotu ochrony wskazane w zarządzeniu w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000, a jeśli zajdzie taka konieczność, zaproponuje ich zmianę.

- 1) Wykonawca określi odpowiednie działania dotyczące ochrony czynnej oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania w odniesieniu do przyjętych celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony, które mogą dotyczyć między innymi:

- a) wykonania określonych, jednorazowych bądź powtarzalnych, działań ochrony czynnej, w tym działań obligacyjnych i fakultatywnych;
- b) wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania na siedliskach gatunków/siedliskach przyrodniczych;
- c) utrzymania określonych metod gospodarowania na siedliskach gatunków/siedliskach przyrodniczych;
- d) monitoringu stanu ochrony danego przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych, w tym w szczególności monitoring odpowiednich parametrów i wskaźników stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji działań ochronnych. Wykonawca planując monitoring stanu będzie uwzględniał wskazania zawarte w metodyce PMŚ GIOŚ. Wykonawca opíše zaproponowane działania ochronne w odniesieniu do stwierdzonych zagrożeń oraz wskazanych celów działań ochronnych.

Wykonawca przedstawi ww. informacje w Szablonie (pkt 5 Szablону) oraz w postaci cyfrowych warstw informacyjnych.

6. Zestawienie literatury wykorzystanej przy realizacji przedmiotu zamówienia (pkt 6 Szablону).
Szablon należy wypełnić osobno dla każdego z monitorowanych obszarów Natura 2000.

V. Forma opracowania raportu

1. Dokumentację należy opracować i przedłożyć osobno dla każdego obszaru Natura 2000 i dla każdego rezerwatu przyrody w 3 egzemplarzach w wersji papierowej, spiętej w sposób trwały; dopuszcza się bindowanie materiałów pod warunkiem nietworzenia dużych tomów utrudniających przeglądanie poszczególnych kart; poszczególne tomy należy czytelnie i w sposób trwały opisać na stronie frontowej oraz grzbiecie.
2. Dokumentację w wersji elektronicznej – należy przedłożyć na płycie/płytkach CD/DVD i dostarczyć w indywidualnych kopertach na płyty CD/DVD opisanych w sposób trwały na opakowaniu oraz bezpośrednio na płycie (podając nazwę obszaru chronionego, typ opracowania, datę nagrania). Format plików: pliki tekstowe w formatach: .doc lub .docx oraz pdf; wydruki map i obrazowania graficzne w formacie .jpg oraz .pdf; cyfrowe warstwy informacyjne w plikach ESRI shapefile (.shp).
3. Dane GIS w formie wektorowych warstw informacyjnych lokalizacji miejsc prowadzenia monitoringu (format shapefile, PL – 1992) należy opracować zgodnie z wytycznymi zawartymi w Standardzie wektorowych danych przestrzennych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na potrzeby gromadzenia informacji o rozmieszczeniu chronionych gatunków, ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych (wersja 2019.1).
4. Dokumentację fotograficzną - nie mniej niż 5 fotografii każdego ze stanowisk.
Fotografie należy przekazać w wersji cyfrowej i dokładnie opisać (nazwa pliku winna jednoznacznie określać nazwę fotografowanego obiektu, obszar Natura 2000 / rezerwat przyrody i nazwisko autora, zgodnie ze wzorem: id_zdjęcia_nazwa_obiektu_nazwa_obszaru_Natura_2000 lub rezerwatu przyrody_ autor. Wraz z dokumentacją fotograficzną należy przedłożyć zestawienie fotografii w pliku tekstowym, zawierającym następujące informacje: id zdjęcia, nazwa fotografowanego obiektu, lokalizacja wykonania zdjęcia (miejsowość i nazwa obszaru Natura 2000 / nazwa rezerwatu przyrody), guid stanowiska/ siedliska/gatunku, data wykonania zdjęcia, nazwisko autora zdjęcia. Minimalne wymagania techniczne przekazywanej dokumentacji fotograficznej: minimalna rozdzielczość plików: 1024 pikseli na dłuższym boku i 300 dpi.
5. Mapy należy sporządzić na podkładzie mapowym udostępnionym przez Zamawiającego.
6. Format plików: pliki tekstowe w formatach: .doc lub .docx oraz .pdf, wydruki map i obrazowania graficzne w formacie .jpg oraz .pdf, cyfrowe warstwy informacyjne w plikach ESRI Shapefile (.shp, .shx, .dbf, .prj).
7. Wszystkie materiały i opracowania, w tym płyty CD/DVD, muszą być oznakowane logotypami Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

8. Wykonawca wraz z ostateczną wersją materiałów prześle Zamawiającemu wszelkie materiały uzyskane od Zamawiającego na potrzeby opracowania ekspertyzy (materiały te nie mogą być wykorzystywane do żadnych innych celów poza określonymi w zleceniu).

VI. Podstawa opracowania monitoringu przyrodniczego

1. Monitoring należy przeprowadzić zgodnie z:

- 1) *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.);*
- 2) zapisami planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 ustanowionych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (listę aktów prawnych zawiera tabela w rozdziale X);
- 3) zapisami planów ochrony dla rezerwatów przyrody ustanowionych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (listę aktów prawnych zawiera tabela w rozdziale X);
- 4) *ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55);*
- 5) metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W przypadku zmiany ww. aktów prawnych w trakcie realizacji umowy Wykonawca uwzględni te zmiany w wersji ostatecznej dokumentu.

2. Zamawiający prześle Wykonawcy po podpisaniu umowy w wersji elektronicznej:

- 1) zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000;
- 2) dokumentację planu zadań ochronnych dla danego obszaru Natura 2000 wraz z danymi przestrzennymi;
- 3) zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w sprawie ustanowienia planu ochrony dla danego rezerwatu przyrody;
- 4) dokumentację planu ochrony dla danego rezerwatu przyrody;
- 5) materiały o charakterze katastralnym powstałe na potrzeby Land Parcel Identification System;
- 6) ortofotomapę pozyskaną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (aktualność danych 2016-2018);
- 7) dane ewidencyjne pozyskane z poszczególnych Powiatowych Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (działki ewidencyjne i użytki gruntowe).

Materiały zostaną przekazane nieodpłatnie. Materiały źródłowe, o których mowa w pkt. 5-7, mogą być wykorzystane tylko do wykonania przedmiotu umowy, a po wykorzystaniu należy je zwrócić i trwale usunąć ze wszystkich nośników użytkowanych przez Wykonawcę.

VII. Organizacja prac terenowych

1. Zamawiający nie przewiduje możliwości zakupu wyników badań od Wykonawcy lub innych podmiotów opracowanych przed dniem podpisania umowy.
2. Wykonawca we własnym zakresie uzyska zgody i pozwolenia wymagane przepisami obowiązującego prawa, w tym zgody na badania terenowe od właścicieli gruntów i nieruchomości.
3. Koszty dojazdu pokrywa Wykonawca.

VIII. Sposób składania ofert oraz terminy odbioru:

1. Dopuszczalne jest składanie ofert na zadania częściowe, np. zadanie N1 oraz łączenie zadań częściowych, np. N1 + N3 czy N1 + R10.
2. Terminy odbioru przedmiotu zamówienia - poszczególnych zadań częściowych - wskazane zostały w tabeli nr 1 (cz. I, pkt.3 OPZ).

3. Odbioru przedmiotu zamówienia dokonują upoważnieni przedstawiciele Zamawiającego w obecności co najmniej jednego przedstawiciela Wykonawcy. Odbiór potwierdzany jest protokołem odbiorczym. Protokół odbioru sporządza się w pięciu egzemplarzach, jeden dla Wykonawcy, cztery dla Zamawiającego.

IX. Liczba stanowisk monitoringowych dla poszczególnych siedlisk i gatunków

Tab. nr 3.

Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto Nanojuncetea</i>	Stawy Milickie	7
3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	Biała Łądecka PLH020035	3
		Dobromierz PLH020034	2
3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	Dobromierz PLH020034	1
6190	Murawy pannońskie (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	Przełomy Pelcznicy pod Książem PLH020020	1
		Dobromierz PLH020034	2
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis</i>)	Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021	2
		Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039	11
*6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Góry Kamienne PLH020038	5
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Dębniańskie Mokradła PLH020002	2
		Rezerwat przyrody Uroczysko Wrzosa	1
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Przełomy Pelcznicy pod Książem PLH020020	2
		Przeplatki nad Bystrycą PLH020055	9
		Dobromierz PLH020034	1
		Góry Orlickie PLH020060	3
6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	Las Pilczycki PLH020069	1
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Dębniańskie Mokradła PLH020002	4
		Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033	5
		Przełomy Pelcznicy pod Książem PLH020020	1
		Rezerwat przyrody Stawy Milickie	18
		Rezerwat przyrody Uroczysko Wrzosa	7
6520	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Torfowiska Doliny Izery	3
7120	Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Torfowiska Doliny Izery	1

Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Torfowiska Doliny Izery	11
8150	Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe	Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020	3
		Dobromierz PLH020034	1
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Przełomy Pełcznicy pod Książem PLH020020	5
		Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033	1
		Wzgórza Kiełczyńskie PLH020021	7
		Dobromierz PLH020034	2
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	1
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo – Fagenion</i>)	Góry Orlickie PLH020060	3
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	1
		Rezerwat przyrody Stawy Milickie	1
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Góry Orlickie PLH020060	6
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Las Pilczycki PLH020069	1
		Góry Bardzkie PLH020062	1
		Rezerwat przyrody Stawy Milickie	11
		Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055	2
		Dobromierz PLH020034	2
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	1
		Łęgi Odrzańskie PLH020018	11
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	6
*9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Biała Łądecka PLH020035	2
		Dobromierz PLH020034	6
		Góry Orlickie PLH020060	2
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	Góry Bardzkie PLH020062	1
		Dobromierz PLH020034	2
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	2
		Zagórzyckie Łąki PLH020053	2
91D0	Bory i lasy bagienne	Torfowiska Doliny Izery	8
*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Rezerwat przyrody Uroczysko Wrzoso	14
		Bierutów PLH020065	5
		Las Pilczycki PLH020069	2
		Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055	2
		Rezerwat przyrody Stawy Milickie	19
		Góry Kamienne PLH020038	25
		Łęgi Odrzańskie PLH020018	5
		Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051	3
		Biała Łądecka PLH020035	2
		Dobromierz PLH020034	3
		Góry Orlickie PLH020060	4

Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	6
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Las Pilczycki PLH020069	2
		Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055	3
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	19
		Łęgi Odrzańskie PLH020018	12
		Dolina Dolnej Kwisy PLH020050	2
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część -zbiorowiska górskie)	Torfowiska Doliny Izery	4

Tab. nr 4.

Kod	Nazwa gatunkowa	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
80	Brzoza karłowata <i>Betula nana</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
160	Torfowiec brunatny <i>Sphagnum fuscum</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
164	Torfowiec Lindberga <i>Sphagnum lindbergii</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
291	Arnika górską <i>Arnica montana</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
1053	Rosiczka długolistna <i>Drosera anglica</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
1725	Lindernia mułowa <i>Lindernia procumbens</i>	Stawy Milickie	4
1852	Widłaczek torfowy <i>Lycopodiella inundata</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
1902	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceous</i>	Pasma Krowiarki PLH020019	6
2694	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
4066	Zanokcica serpentynowa <i>Asplenium adulterinum</i>	Wzgórza Kielczyńskie PLH020021	3
*4094	Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	Góry Orlickie PLH020060	1
-	Centuria pospolita <i>Centaurium erythraea</i>	Stawy Milickie	1
-	Czermień błotna <i>Calla palustris</i>	Uroczysko Wrzosa	3
-	Długosz królewski <i>Osmunda regalis</i>	Stawy Milickie	1
		Uroczysko Wrzosa	5
-	Grzybienie północne <i>Nymphaea candida</i>	Stawy Milickie	1

Kod	Nazwa gatunkowa	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
-	Grzybieńczyk wodny <i>Nymphoides peltata</i>	Stawy Milickie	1
-	Kosaciec syberyjski <i>Iris sibirica</i>	Stawy Milickie	1
		Uroczysko Wrzoso	4
-	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	Stawy Milickie	3
-	Kukułka Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i>	Uroczysko Wrzoso	2
-	Kukułka krwista <i>Dactylorhiza incarnata</i>	Stawy Milickie	1
-	Kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>	Stawy Milickie	7
-	Nadwodnik sześciopręcikowy <i>Elatine hexandra</i>	Stawy Milickie	2
-	Nadwodnik trójpręcikowy <i>Elatine triandra</i>	Stawy Milickie	1
-	Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	Stawy Milickie	1
		Uroczysko Wrzoso	7
-	Paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	Stawy Milickie	1
-	Pływacz zwyczajny <i>Utricularia vulgaris</i>	Stawy Milickie	1
-	Podejźrzon marunowy <i>Botrychium matricariifolium</i>	Uroczysko Wrzoso	3
-	Salwinia pływająca <i>Salvinia natans</i>	Stawy Milickie	1
-	sosna drzewokosa <i>Pinus xraetica</i>	Torfowiska Doliny Izery	8
-	Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	Stawy Milickie,	1
		Uroczysko Wrzoso	10
-	Wiślak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	Stawy Milickie	5
-	Włosienicznik wodny <i>Batrachium aquatile</i>	Stawy Milickie	1

Tab. nr 5.

Kod	Nazwa gatunkowa	Obszar Natura 2000 / Rezerwat przyrody	Liczba stanowisk monitoringowych
1014	Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Pasma Krowiarki PLH020019	1
1060	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Grądy w Dolinie Odry PLH020017	17
		Stawy Milickie	9
		Góry Kamienne PLH020038	2
1083	Jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	Stawy Milickie	42

*1084	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> (<i>Osmoderma barnabita</i>)	Stawy Milickie	42
1088	Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	Stawy Milickie	42
1145	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Stawy Milickie	10
		Uroczysko Wrzosa	1
1146	Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	Stawy Milickie	10
1149	Koza <i>Cobitis taenia</i>	Stawy Milickie	10
1166	Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)	Uroczysko Wrzosa	4
		Stawy Milickie	20
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	36*
1188	Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uroczysko Wrzosa	4
		Stawy Milickie	20
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	36*
1303	Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Pasmo Krowiarki PLH020019	1
1308	Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Uroczysko Wrzosa	2
1323	Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Uroczysko Wrzosa	2
1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Uroczysko Wrzosa	4
		Ostoja nad Bobrem PLH020054	1
1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Uroczysko Wrzosa	3
1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	Dobromierz PLH020034	2
		Rudawy Janowickie PLH020011	8
		Uroczysko Wrzosa	3
		Torfowiska Doliny Izery	8
5339	Różanka <i>Rhodeus amarus</i>	Stawy Milickie	10
		Uroczysko Wrzosa	1
6169	Przeplatka matura <i>Hypodryas maturna</i>	Uroczysko Wrzosa	4
		Grądy w Dolinie Odry PLH020017	17
		Łęgi Odrzańskie PLH020018	8
6177	Modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Góry Kamienne PLH020038	1
6179	Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Dobromierz PLH020034	1
		Góry Kamienne PLH020038	5
6182	Straszka północna <i>Sympecma braueri</i>	Stawy Milickie	4
-	Kraśnik pięcioplamek <i>Zygaena trifolii</i>	Stawy Milickie	4
-	Rojnik morfeusz <i>Heteropterus morpheus</i>	Stawy Milickie	4

-	Lis <i>Vulpes vulpes</i> ,	Stawy Milickie	w obrębie rezerwatu
-	Jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i>	Stawy Milickie	w obrębie rezerwatu
-	Norka amerykańska <i>Neovison vison</i>	Stawy Milickie	w obrębie rezerwatu
-	Szop pracz <i>Procyon lotor</i>	Stawy Milickie	w obrębie rezerwatu
-	Dzik euroazjatycki <i>Sus scrofa</i>	Stawy Milickie	w obrębie rezerwatu

* stanowiska wspólne

SZABLON DOKUMENTACJI MONITORING PRZYRODNICZY OBSZARU NATURA 2000 (KOD I NAZWA OBSZARU)

X. Zestawienie aktów prawnych

Nazwa obszaru Natura 2000	Kod obszaru	Akt prawny
Czarne Urwisko koło Lutynii	PLH020033	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czarne Urwisko koło Lutyni PLH020033 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5015 i z 2016 r. poz. 3156)
Dębniańskie Mokradła	PLH020002	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1945 i z 2017 r. poz. 3919)
Przełomy Pelcznicy pod Książem	PLH020020	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełomy Pelcznicy pod Książem (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5016 i z 2016 r. poz. 3807)
Rudawy Janowickie	PLH020011	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Rudawy Janowickie PLH020011 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 3245 i z 2016 r. poz. 4337)
Grądy w Dolinie Odry	PLH020017	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grądy w Dolinie Odry PLH020017 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2020)
Łęgi Odrzańskie	PLH020018	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLH020018 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4042)
Pasmo Krowiarki	PLH020019	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pasmo Krowiarki PLH020019 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4025)
Wzgórza Kielczyńskie	PLH020021	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Kielczyńskie PLH020021 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2774 i z 2017 r. poz. 3918)
Dobromierz	PLH020034	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dobromierz PLH020034 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2341)

Biała Łądecka	PLH020035	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Biała Łądecka PLH020035 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1686 i z 2018 r. poz. 4487)
Góry Kamienne	PLH020038	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Kamienne PLH020038 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4024)
Grodczyn i Homole koło Dusznik	PLH020039	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1688 i 4503 oraz z 2018 r. poz. 1048)
Dolina Dolnej Kwisy	PLH020050	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Kwisy PLH020050 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 5475)
Irysowy Zagon koło Gromadzynia	PLH020051	Zarządzenie nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 września 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Irysowy Zagon koło Gromadzynia PLH020051 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5014 i z 2016 r. poz. 4336)
Zagórzyckie Łąki	PLH020053	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zagórzyckie Łąki PLH020053 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6245)
Ostoja nad Bobrem	PLH020054	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 23 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja nad Bobrem PLH020054 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 3942 i z 2016 r. poz. 2723)
Przeplatki nad Bystrzycą	PLH020055	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2390 i 5192 oraz z 2016 r. poz. 2444)
Góry Orlickie	PLH020060	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Orlickie PLH020060 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 2814)
Góry Bardzkie	PLH020062	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bardzkie PLH020062 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4022)
Bierutów	PLH020065	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bierutów PLH020065 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 1690 i z 2017 r. poz. 4160)
Las Pilczycki	PLH020069	Zarządzenie Nr 18 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Las Pilczycki PLH020069 (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 5371)

Nazwa rezerwatu przyrody	Akt prawny
Stawy Milickie	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 września 1973 r. (M. P. Nr 42, poz. 255)</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Stawy Milickie (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6632 oraz z 2015 r. poz. 3262 i z 2017 r. poz. 3861).</p>
Uroczysko Wrzosek	<p>Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 2 z dnia 8 marca 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 10, poz. 149)</p> <p>Zarządzenie Nr 1 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 lipca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 21 lipca 2010 r. Nr 134, poz. 2061), zmienione Zarządzeniem Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 17 lutego 2011 r. Nr 38, poz. 471)</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Uroczysko wrzosek (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2012 r. poz. 3923 i z 2013 r. poz. 3388).</p>
Torfowiska Doliny Izery	<p>Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r. (M. P. Nr 51, poz. 400)</p> <p>Rozporządzenie Nr 8 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 lipca 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 25, poz. 390)</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Torfowiska Doliny Izery" (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 30 grudnia 2013 r., poz. 6631)</p> <p>Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 października 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z dnia 17 października 2014 r. poz. 4384)</p>

XI. SZABLON DOKUMENTACJI MONITORINGU PRZYRODNICZEGO

1) Informacja o przedmiotach ochrony objętych ekspertyzą

...

2) Rzeczywisty stan ochrony przedmiotów ochrony obszaru objętych ekspertyzą

Ocenę stanu ochrony poszczególnych przedmiotów obszaru należy opracować wg poniższego zestawienia. Stan ochrony gatunków występujących w obszarze powinien być wyrażony kryteriami i wskaźnikami przyjętymi dla danego gatunku (zgodnymi z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Przedmioty ochrony objęte monitoringiem										
L.p.	Gatunki (Nazwa polska i łacińska)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Poprzednia ocena wskaźnika na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Obecna ocena wskaźnika wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena parametru na stanowisku wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, U1, U2, XX	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku w obszarze wg skali FV, UI, U2, XX
	Gatunek A		(GUID – 4 ostatnie znaki)	Stan populacji						
				Stan siedliska						
				Perspektywy ochrony/ zachowania						

				Stan populacji						
				Stan siedliska						
				Perspektywy ochrony/zachowania						

2a) Referencyjny stan ochrony przedmiotów ochrony obszaru objętych ekspertyzą

Referencyjny należy rozumieć jako docelowy i możliwy do osiągnięcia. Referencyjny stan ochrony poszczególnych przedmiotów obszaru należy opracować wg poniższego zestawienia. Referencyjny stan ochrony gatunków występujących w obszarze powinien być wyrażony kryteriami i wskaźnikami przyjętymi dla danego gatunku (zgodnymi z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska).

Przedmioty ochrony objęte inwentaryzacją									
L.p.	Gatunki (Nazwa polska i łacińska)	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Referencyjna ocena wskaźnika ¹ wg skali FV, UI, U2	Referencyjna ocena parametru na stanowisku ¹ wg skali FV, UI, U2	Referencyjny stan ochrony stanowiska ¹ wg skali FV, U1, U2	Referencyjny stan ochrony siedliska/gatunku w obszarze ¹ wg skali FV, UI, U2
	Gatunek A		(GUID – 4 ostatnie znaki)	Stan populacji					
				Stan siedliska					
				Perspektywy ochrony/ zachowania					
							Stan populacji		

				Stan siedliska					
				Perspektywy ochrony/zachowania					

¹Za referencyjny stan ochrony uważa się taki stan ochrony jaki jest obecnie możliwy do osiągnięcia w obszarze Natura 2000, w danych uwarunkowaniach społeczno-gospodarczo-przyrodniczych. W uzasadnieniu powinno wskazać się wskaźniki, dla których jest możliwa poprawa ich stanu, z założeniem, że stan ochrony ocenia się na zestawie wskaźników, których zastosowanie jest możliwe w danym obszarze Natura 2000.

3) Analiza zagrożeń

W tej części należy opisać zidentyfikowane główne zagrożenia istniejące i potencjalne w odniesieniu do przedmiotów ochrony. Wskazane jest opracowanie schematu pokazującego związku przyczynowo-skutkowe pomiędzy przedmiotami ochrony a zagrożeniami. Przy opracowywaniu listy zagrożeń należy posłużyć się kodami zagrożeń z listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”, opracowanej przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, dostępnej pod adresem internetowym <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element>

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia	Numer stanowiska
		Istniejące	Potencjalne		
	Kod i nazwa przedmiotu ochrony	Zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony.	Zagrożenia o charakterze naturalnym lub antropogenicznym, które mogą ujawnić się z chwilą realizacji planów/programów, pojawienia się negatywnych trendów w rozwoju społecznym i gospodarczym.	Należy opisywać zagrożenie precyzyjnie i w sposób zgodny ze stanem faktycznym oraz sytuacją na obszarze. Istotne w opisie zagrożenia jest podanie czynników powodujących zagrożenie oraz ich źródła.	4 ostatnie cyfry GUID – przekazać także w wektorowej warstwie informacyjnej GIS
	Przykład: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion)	A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	A02 Zmiana sposobu uprawy. A08 Nawożenie (nawozy sztuczne).	Istniejące: A03.03 Zagrożenie zdefiniowane jako istniejące dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Brak opłacalności i przemiany ekonomiczno-społeczne spowodowały zarzucenie lub ograniczenie użytkowania łąkowo-pasterskiego na znacznej powierzchni siedlisk łąkowych w obrębie obszaru Natura 2000. K02.01 Zagrożenie zdefiniowane jako istniejące dla siedlisk przyrodniczych	

				<p>6410, 6510 i 7230 oraz gatunku rośliny 1903.</p> <p>W przypadku siedlisk 6410 i 6510 zaniechanie koszenia, zbyt mała lub zbyt duża częstotliwość działań, bądź też prowadzenie działań w niewłaściwych terminach prowadzi do zmiany składu gatunkowego i zmniejszenia udziału gatunków charakterystycznych. W stosunku do siedliska 7230 stwierdzono ekspansję trzciny i trzęślicy, a miejscowo także wkraczanie wysokich turzyc oraz zarastanie przez drzewa i krzewy. Zagrożenia dla siedliska 7230 są tożsame z zagrożeniami dla lipiennika Loesela (1903), przy czym ich oddziaływanie jest znacznie wcześniej widoczne.</p> <p>Potencjalne:</p> <p>A02 Zagrożenie zdefiniowane jako potencjalne dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Brak opłacalności wynikającej z użytkowania łąkowo-pasterskiego może spowodować zamianę siedlisk łąkowych w grunty orne i wprowadzanie na nie dochodowych upraw.</p> <p>A08 Zagrożenie zdefiniowane jako potencjalne dla siedlisk łąkowych 6410 i 6510. Stosowanie nawozów w celu</p>	
--	--	--	--	---	--

				zwiększenia wydajności produkcyjnej łąk spowoduje wzrost żyzności siedliska oraz zmiany w strukturze i składzie gatunkowym siedlisk łąkowych na korzyść wysoko produktywnych traw.	
--	--	--	--	--	--

4) Cele działań ochronnych

L.p.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia zakładanego celu działań ochronnych
	<i>Kod i nazwa przedmiotu ochrony.</i>	<i>Cel powinien być mierzalny, możliwy do zweryfikowania i realny do wykonania w trakcie obowiązywania PZO. Należy określić wskaźnik, w zakresie którego osiągnięty ma być założony cel.</i>	<i>Należy określić realny termin osiągnięcia wyznaczonego celu.</i>

5) Ustalenie działań ochronnych

Działania ochronne należy przygotować dla poszczególnych przedmiotów ochrony w odniesieniu do wskaźników przyjętych w monitoringu ogólnopolskim gatunku, zagrożeń i sformułowanych celów ochrony.

LP.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków				
	<i>Kod i nazwa przedmiotu ochrony W przypadku działań ochronnych skierowanych do kilku przedmiotów ochrony należy umieścić je w jednym wierszu, aby nie dublować wpisów.</i>	<i>Zamieścić szczegółowy opis działania (m.in. techniczne uwarunkowania realizacji, terminy i częstotliwość wykonywania w skali roku, z uwzględnieniem aspektów fenologicznych zw. z ekologią przedmiotów ochrony). Działania należy opracować kierując się potrzebą osiągnięcia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – dążąc do uzyskania wskaźników przyjętych w ogólnopolskim monitoringu gatunku lub siedliska. Jednak należy przy tym wziąć pod uwagę lokalną specyfikę populacji, w odniesieniu do której, uzyskanie wskaźników ogólnopolskich nie zawsze będzie właściwe. Przy planowaniu działań ochronnych na terenie gospodarstwa rolnego należy podzielić je na: obowiązkowe (Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe i pastwiskowe trwałych użytków zielonych) i fakultatywne (Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego ... w ramach obowiązującego PROW / Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego PROW z uwzględnieniem wymogów gatunku ...)</i>	<i>Wskazać miejsce realizacji działania z dokładnością do działki ewidencyjnej lub wydzielania leśnego ORAZ podając 4 ostatnie cyfry GUID – przekazać także w wektorowej warstwie informacyjnej GIS.</i>	
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
		<i>W oparciu o metodykę PMS GIOŚ.</i>	<i>Określenie współrzędnych geograficznych, z wykorzystaniem układu współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 stałych miejsc wykonywania badań monitoringowych. Poza współrzędnymi, określenie lokalizacji poprzez nr GUID (4 ostatnie cyfry).</i>	<i>Jako podmiot odpowiedzialny należy wpisać RDOŚ.</i>

6) Literatura

Zestawienie publikacji wykorzystanych do opracowania planu wg. wzoru:

<Nazwisko i pierwsza litera imienia>. <rok>. <Tytuł>. <Wydawnictwo> <numer_zeszytu*>: <strona*>; <miasto>

* - dotyczy magazynów, zeszytów naukowych. W przypadku <strony_artykułu> wpisać strony gdzie znajdują przywoływane, cytowane informacje

Np.:

Kuźniak S., Dombrowski A., Goławski A., Tryjanowski P. 1997. Stan i zagrożenia polskiej populacji ortolana Emberiza hortulana na tle sytuacji gatunku w Europie. Notatki ornitologiczne 38: 141-150.

Walasz K., Mielczarek K. 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski 195-1991. Biologica Silesiae: 55-65; Wrocław.